

Kertova lauseenvastike

0.1 Finitní (určitý) tvar slovesa je tvar

s koncovkou osobní (koncovka časování sloves):

-n, -t, -V/0, -mme, -tte, -vAt

a osobní neurčitá koncovka pasiva –Vn.

0.2 Nominální (jmenný) tvar slovesa je tvar,

k němuž lze, stejně jako k ostatním jménům (nomina), připojit koncovku pádovou (koncovka skloňování jmen):

-ssA, -llA, -n, -a, -(h)Vn / -seen, -ltA ...

Tento nominální tvar slovesa nemá nikdy koncovku osobní.

Nominální tvary slovesa jsou:

Infinitivy:

1. *kirjoitta-a, kirjoitta-a-kse-ni*
2. *kirjoitta-e-n, kirjoitta-e-ssa, kirjoite-tta-e-ssa*
3. *kirjoitta-ma-ssa, kirjoitta-ma-an* atd.
4. *kirjoittaminen, kirjoittamisen* atd.
5. *kirjoitta-ma-isi-lla-an* (tzv. 5. inf.)

a také participia:

1. akt. přít. *kirjoitta-va, kirjoitta-va-n* atd.
2. akt. min. *kirjoitta-nut, kirjoitta-nee-n* atd.
3. pas. přít. *kirjoite-tta-va, kirjoite-tta-va-n* atd.
4. pas. min. *kirjoite-ttu, kirjoite-tu-n* atd.
5. agentní *kirjoitta-ma, kirjoitta-ma-n* atd.

„atd.“ zde znamená další pádové koncovky, nejen udaný genitiv.

Lauseenvastikkeet čili nominální konstrukce odpovídající vedlejší větě využívají jako všechny nominální konstrukce jmenný (nominální) tvar významového slovesa. Nikoli tvar finitní!

1 Referatívni čili oznamovací konstrukce (konstr. participiální objektová)

Využívá participia s koncovkou genetivu:

tekevän, tehneen, tehtävän, tehdyn:

*Pekka arveli **etanan ennustavan sadetta.***

Konstrukce odpovídá vedlejší větě
objektové uvedené spojkou *että*:

Pekka arveli **etanan ennustavan sadetta.**

Pekka arveli, **että etana ennustaa sadetta.**

1.1 Oznamovací konstrukce s participiem přítomného času:

lukevan / luettavan

En tiennyt **Pekan matkustavan** [akt.] **kotiin.**

En tiennyt, että Pekka matkustaa kotiin.

Olen nähnyt **siellä lyötävän** [pas.] **koiraa.**

Olen nähnyt, että siellä lyödään koiraa.

Oznamovací konstrukce s participiemi přítomného času vyjadřuje fakt, že:

děj věty hlavní (matriční) probíhá zároveň s dějem nominální konstrukce tVM=tNK:

Aki kertoi [VM:P] asuvansa [NK:P] Oulussa.

Aki kertoi, että hän asuu Oulussa.

nebo děj nominální konstrukce proběhne až po ději věty matriční tVM+tX=tNK:

Uskoin [VM:P] ehtiväni [NK:P].

Uskoin, että ehdin.

1.2 Oznamovací konstrukce s participiemi minulého času:

lukeneen / luetun

Näitkö hänen lähteneen [akt.] ulos?

Näitkö, että hän lähti ulos?

Mies kertoi poikaa lyödyn [pas.].

Mies kertoi, että poikaa lyötiin / oli lyöty.

Oznamovací konstrukce s participiemi minulého času vyjadřuje fakt, že:

děj nominální konstrukce proběhl před dějem věty maticí tVM-tX=tNK:

Luuletko [VM:P] ymmärtäneesi [NK:P]?

Luuletko, että ymmärsit / olet ymmärtänyt?

1.1/2.1 Subjekt nominální
konstrukce je vyjádřen dvojím
způsobem:

přímo – tehdy je v genetivu – není
identický se subjektem věty matriční:

Me uskoimme opettajan tietävän asian.

posesívním sufixem – je identický se
subjektem věty matriční:

Minä uskon ymmärtäväni asian.

1.1/2.2 Predikativ nominální konstrukce

je v témže tvaru, v jakém by byl v odpovídající větě vedlejší:

- Kerroin autoni olevan uusi [pred:vi].
- Kerroin, että autoni on uusi.
- *Kerroin autoni olevan uuden.

1.1/2.3.1 Objekt nominální konstrukce s participiem **aktivním**

je v témže tvaru, v jakém by byl v odpovídající větě vedlejší:

- Kuulin sinun varastaneen koruja [obj.].
- Kuulin, että varastit koruja.

1.1/2.3.2 Objekt nominální konstrukce s participiem **pasivním**

je určen tvarem predikátu věty matriční.

- Je-li predikát ve tvaru **aktivním**, objekt je v genetivním akuzativu:
 - *Kuulin korun varastetun.* (Srov. Kuulin, että koru on varastettu.)
- Je-li predikát ve tvaru **pasivním**, objekt je v bezkoncevkovém akuzativu:
 - *Kerrottiin koru varastetun.* (Srov. Kerrottiin, että koru on varastettu.)

2 Konstrukce participiální subjektová

- odpovídá vedlejší větě subjektové uvozené spojkou *että*:

Näyttää **tulevan sade**.

Näyttää, **että tulee sade**.

Tvar významového slovesa nominální konstrukce je opět participium s koncovkou genetivu. Subjekt je v nominativu.

- Tato konstrukce se pojí s maticními větami, jejichž predikátem je jedno z následujících sloves:

kuulua (proslýchat se)

näkyä (zdát se)

näyttää (vypadat)

tuntua (zdát se)

2.1 Participium *přítomného* času použiji, chci-li vyjádřit

- současnost děje matriční věty a nominální konstrukce:

Auto näkyy olevan uusi.

Auto näkky, että on uusi.

- nebo fakt, že děj nominální konstrukce následuje po ději matriční věty:

Näyttää tulevan sade.

Näyttää, että tulee sade.

2.2 Participium *minulého* času použiji, chci-li vyjádřit fakt, že děj nominální konstrukce předchází ději matriční věty:

Auto näkyy **olleen** joskus uusi.

Auto näkyy, että joskus oli uusi.